

บทความวิจัย (ม.ค. – มิ.ย. 2562)

วัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ณรงค์ ประจวบสุข, หลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น
ดร.ธนมนต์ย์ วราภรณ์, มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่และการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมและการพัฒนาประชาธิปไตยจากความคิดเห็นของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จำนวน 317 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพื้นฐานและการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยโปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัย พบว่าพบว่าแบบสอบถามงานวิจัยเชิงปริมาณฉบับนี้มีความตรงเชิงโครงสร้างเมื่อนำไปทดสอบตามเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) โดยมีค่าความเหมาะสม KMO อยู่ที่ .74-.86 ของทั้งสามกรอบแนวคิดวิจัยมีค่ามากกว่า .50 ถือว่าตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์ในระดับที่เหมาะสม แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่า Cronbach's Alpha ทั้งฉบับเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้เป็นแบบพรรณนา และสถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณรวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัยพบว่าวัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยอิทธิพลประกอบด้วย วัฒนธรรมทางการเมืองด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบคับแคบ ด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบไพร่ฟ้า กลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคม ด้านการกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัว ด้านการกระทำการรวมหมู่ที่มีจุดมุ่งหมาย ด้านการระดมมวลชน มีสัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์ร่วมกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลจากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 ท่าน มีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับการวิจัยเชิงปริมาณ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมทางการเมือง, กลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคม, การพัฒนาประชาธิปไตย

Received: May 11, 2019, **Accepted** June 9, 2019

The Effects of Political Culture and Groups of Social Movements on Democratization in the Northeastern Region of Thailand

Narong Prajoubasuk, Political Science Program, The Eastern University of Management and Technology,
Dr. Tamanite Waraporn, The Eastern University of Management and Technology

Abstract

The objectives of the study were 1) to survey opinions of the public on political culture and groups of social movements in the northeastern region of Thailand, 2) to analyze the relationship between political culture and groups of social movements in the northeastern region and 3) to propose guidelines for development of political culture and groups of social movements and democracy

development as perceived by the public. A sample of 317 respondents was purposively surveyed supplemented by in-depth interview of 10 experts in the field. The questionnaire was used for data collection, whose reliability was tested based Cronbach's alpha coefficient was .96 which is high and acceptable. It was a descriptive approach and used regression analysis for forecasting. The survey results revealed that the public perspective on the political culture was high, of which the parochial political culture and the subject political culture were the highest, whereas the dimensions of stimulation on alertness, mobilizing masses were perceived under the social movements construct. The correlation between the political culture and groups of social movements in the northeastern region was positive and significant. The regression analysis revealed that five determinants to democracy development, namely parochial culture, subject culture, stimulus alertness, grouping with purpose and mobilizing masses. From in-depth interview, ten experts in the field commented in the same direction as the research results.

Keywords: Political Culture, Groups of Social Movements, Democratization

คำขอขอบคุณ: งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

บทนำ

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยประชาชนเป็นถือว่าเป็นผู้มีอำนาจในการปกครองประเทศ เพื่อทำการเลือกตั้งผู้แทนเข้ามาทำหน้าที่ในการปกครองแทนตนเองการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองโดยประชาชนเพื่อประชาชนคือการที่ตัวแทนที่ประชาชนเลือกตั้งเข้ามาทำหน้าที่ในการปกครองจะต้องใช้อำนาจในการปกครองเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน การที่จะมีวัฒนธรรมการเมืองที่ดีจะเป็นเครื่องมือในการช่วยสนับสนุนให้โครงสร้างทางการเมืองเข้มแข็งก่อให้เกิดระบบทางการเมืองแบบประชาธิปไตยหรือลักษณะของการมีส่วนร่วมซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้กระบวนการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของสังคมมีความมั่นคงยิ่งขึ้น (ปธาน สุวรรณมงคล, 2547)

กระแสการเมืองโลกในเกิดปรากฏการณ์ครั้งสำคัญประเทศต่างๆ ได้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นนั้นได้เริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงจากแนวราบขึ้นไปสู่ แนวตั้ง การรวมกลุ่มของประชาชนเรียกร้องต่อรัฐได้ก่อให้เกิดขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง (Political Movements) และขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movements) จึงเป็นปรากฏการณ์ของโลกนับจากทศวรรษ 1970 เป็นต้นมาและขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบใหม่กับขบวนการเคลื่อนไหวสังคมแบบใหม่จะหลอมรวมเข้าด้วยกันเป็นเนื้อเดียวกันในที่สุดขบวนการเคลื่อนไหวนี้จะแตกต่างจากขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองและสังคมในอดีตที่แยกการเคลื่อนไหวทางการเมืองและสังคมออกจากกันไม่เกี่ยวข้องกัน ด้วยเหตุดังกล่าวจึงเกิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมทั่วทุกมุมโลกและในแต่ละสังคมก็จะมีรูปแบบแนวทางการเคลื่อนไหว เป้าหมายที่แตกต่างกันไปในสังคมตะวันตกโดยเฉพาะในยุโรปขบวนการมักหลีกเลี่ยงการปฏิบัติการในภาคการเมืองโดยตรง ที่ประเทศกำลังพัฒนาขบวนการเป็นส่วนหนึ่งของการเมืองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะผู้ร่วมขบวนการต้องการเปลี่ยนการจตุสดรอำนาจที่เป็นอยู่เสียใหม่ (ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคณะ, 2545)

สำหรับประเทศไทยความพยายามในการปลดปล่อยตนเองให้หลุดพ้นจากพันธนาการของความสัมพันธ์แบบ “นายกับไพร่” ในหมู่ประชากรชั้นล่างสุดของสังคมนั้น เกิดขึ้นตลอดเวลาในห้วงประวัติศาสตร์นักศึกษาทางด้านสังคมศาสตร์มักเรียกความพยายามนี้ว่าขบวนการต่อต้านซึ่งจะอุบัติขึ้นในรูปแบบต่างๆ ดังเช่นการต่อต้านการเกณฑ์แรงงานในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นซึ่งไพร่สามารถกระทำได้โดยการบวชเป็นพระภิกษุการหลบหนีเข้าป่าหรือแม้กระทั่งการหลบเลี่ยงไม่ทำงานเต็มกำลังเมื่อปลดออกจากสายตาของผู้ควบคุมหากหันมามองรูปแบบการต่อต้านในปัจจุบันก็เช่น การหลบเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามกฎหมายการ “ตื้อเจียบ” กับคำสั่งของข้าราชการคือรับฟังด้วยอาการสงบแต่ไม่ทำตามสักร้อยการทำความดีแบบ “ผักชีโรยหน้า” ต่อหน้าข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ซึ่งกรณีต่าง ๆ เหล่านี้ถือเป็นการต่อต้านในระดับบุคคล (Individual Based Resistance) ส่วนการต่อต้านในระดับกลุ่ม (Organization Based Resistance) ก็เช่นการประกาศตัวเป็นกบฏต่อรัฐบาลกลางในอดีต แต่ขบวนการต่อต้านในระดับกลุ่มหรือองค์กรที่ผ่านมานั้นในประวัติศาสตร์ ต้องประสบความล้มเหลวทุกครั้งเนื่องจากเป็นเพียงการต่อสู้ทางอุดมการณ์ซึ่งเกิดขึ้นในระดับท้องถิ่น โดยอาศัยพื้นฐานความเชื่อเรื่อง “การกลับมาของพระศรี

อาริยมตไธย” และ “อำนาจศักดิ์สิทธิ์ของผู้มีบุญ” มาเป็นเครื่องมือในการต่อสู้และในที่สุดอำนาจศักดิ์สิทธิ์ ก็ต้องสยบยอมต่อแสนยานุภาพทางทหารจากส่วนกลางทุกครั้งไปเหลือเพียงตำนานเล่าขานสืบทอดกันมาอย่างไม่มีความหมายใด ๆ ต่อการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าของสังคมชาวบ้านเพราะจิตสำนึกเรื่องอำนาจได้ถูกทำลายลงอย่างราบคาบพร้อมกับความพ่ายแพ้ของขบวนการต่อสู้ของชาวบ้านดังนั้นสำหรับชุมชนทั่วไปซึ่งมีอำนาจต่อรองไม่มากจึงจำเป็นต้องหาทางออกในรูปแบบของการรวมพลังเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองที่ไม่ใช่การพึ่งพิงผู้มีอำนาจแต่มีพัฒนาการจิตสำนึกเชิงอุดมการณ์ให้กว้างขวางกว่าการต่อสู้เพื่อปกป้องหรือแก้ไขปัญหของตนเองเท่านั้นจนถึงขั้นเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการประชาชนที่มีความต่อเนื่อง (บุญเลิศ วิเศษปรีชา, 2546) ดังปรากฏเห็นได้ชัดในการเคลื่อนไหว ชุมนุม ของภาคประชาชน การเดินขบวน การชุมนุม การประท้วงพบว่าในยุคก่อนเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ปริมาณการเดินขบวนยังไม่กว้างขวาง กล่าวคือ ในปี 2491 มีจำนวนเพียง 11 ครั้ง และปี 2500 เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเป็นจำนวน 23 ครั้ง แต่เมื่อเข้าสู่ยุคแห่งการปฏิวัติโดยจอมพลสฤษดิ์ เป็นต้นมากิจกรรมของประชาชนดังกล่าวได้ยุติลงอย่างสิ้นเชิง ในช่วงหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ปริมาณการชุมนุมประท้วงได้เพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงปี 2518-19 มีการชุมนุมประท้วงและนัดหยุดงานของกรรมกรมากกว่า 600 ครั้ง และกลุ่มอาชีพอื่น ๆ อีก 153 ครั้ง ยกเว้นกรณีของชาวนาที่ในบางครั้งมีการชุมนุมที่หัวเมืองก่อนจะเคลื่อนมารวมกัน ณ ท้องสนามหลวง หลังเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 การเคลื่อนไหวในรูปแบบการเดินขบวนชุมนุมประท้วงยุติลงเพราะการควบคุมโดยรัฐบาลอำนาจนิยมที่อาศัยกลไกรัฐธรรมนูญ กฎหมายด้านความมั่นคงและกลไกการปราบปรามของรัฐ มาเป็นขบวนการแบบใหม่ที่มีการกระจายตัวแบบหลากหลายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าหรือวิกฤตมากมายที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นพลังการต่อสู้ในเชิงปฏิรูปอนุรักษ์และสังคมสงเคราะห์โดยมุ่งแก้วิกฤตทางสังคมเป็นสำคัญ ซึ่งเรียกการเคลื่อนไหวแนวใหม่นี้ว่าการเคลื่อนไหวในปัญหาสังคมการเมืองภาคประชาชนไม่ใช่สิ่งที่จะมาหักล้างการเมืองของนักการเมืองและในทางกลับกันการเมืองแบบเลือกตั้ง (จุฬพล หนิมพานิช, 2548)

หลังการรัฐประหารได้เกิดกลุ่มการเมืองขึ้นอีกกลุ่มหนึ่งในประเทศไทยที่มีบทบาทต่อสังคมไทย ซึ่งเป็นกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองภาคประชาชนแนวใหม่ เพื่อเรียกร้องประชาธิปไตย คือกลุ่มที่ให้การสนับสนุน พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ก็คือกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ แดงทั้งแผ่นดิน หรือ แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (ตัวย่อ: นปช.; อังกฤษ: National United Front of Democracy Against Dictatorship; UDD) หรือ คนเสื้อแดงมีชื่อเดิมว่าแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ (ตัวย่อ: นปก.; Democratic Alliance Against Dictatorship: DAAD) เป็นกลุ่มการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่สนับสนุน พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และเป็นกลุ่มผู้ต่อต้านการรัฐประหาร พุทธศักราช 2549 ก่อตั้งเมื่อ พุทธศักราช 2550 มีจุดประสงค์เดิมเพื่อขับไล่ พล.อ. สุรยุทธ์ จุลานนท์ ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีภายหลังจากการรัฐประหารแต่ได้ยุติการชุมนุมเมื่อ 26 ธันวาคม พุทธศักราช 2550 หลังจากที่ถูกพรรคพลังประชาชนได้รับเลือกเป็นเสียงข้างมากในสภาฯ โดยในภายหลังได้กลับมารวมตัวกันอีกเพื่อต่อต้านพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยในเดือนพฤษภาคม พุทธศักราช 2551 จนมีผู้เสียชีวิตและผู้บาดเจ็บ และหลังการเปลี่ยนชั่วคราวรัฐบาลโดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะเป็นนายกรัฐมนตรีทำให้แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติกลับมาชุมนุมเคลื่อนไหวครั้งใหญ่เพื่อขับไล่รัฐบาลในวันที่ 26 มีนาคม พุทธศักราช 2552 จนเกิดเหตุการณ์การก่อความไม่สงบเมื่อเมษายนรัฐบาลประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินขึ้นร้ายแรงและยกกำลังทหารปิดล้อมผู้ชุมนุมจนต้องยุติการชุมนุมเมื่อ 14 เมษายน พุทธศักราช 2553 และแกนนำสัญลักษณ์หลักของกลุ่ม คือ เสื้อแดง และสีแดงซึ่งเดิมได้ใช้สีเหลือง เพื่อเป็นสัญลักษณ์ในช่วงเริ่มการต่อสู้ต่อมามีการใช้ในช่วงการลงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2550 เพื่อให้ประชาชนไม่รับร่างและมีการใช้ทำตบ และหัวใจตบเพื่อล้อเลียนพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยการเกิดกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติเป็นการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ ขยายวงกว้างจนมาถึงการจัดตั้งกลุ่ม นปช.ในแต่ละจังหวัดของประเทศไทยยังมีความชัดเจนในการรวมกลุ่มทางการเมืองมากยิ่งขึ้นทำให้เกิดกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมือง ได้เรียกร้องความเป็นธรรมและเคลื่อนไหวทางการเมืองในระดับจังหวัดและระดับประเทศ องค์ประกอบที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมมีความแตกต่างจากผู้กระทำการรวมหมู่อื่นๆ เนื่องจากการเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านหรือเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงเพื่อผลประโยชน์ของสังคมโดยรวมมากกว่าผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มและวิธีการเคลื่อนไหวที่สำคัญคือการระดมมวลชนรวมทั้งกิจกรรมเชิงสาธารณะมากกว่าการใช้กลไกในระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทนเชื่อมโยงกับการศึกษาความพร้อมและความเข้มแข็งของกลุ่มเสรีชนอุบลราชธานีกล่าวคือเป็นการกระทำการรวมกลุ่มและมีการเข้าร่วมกิจกรรมการเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอและภายในกลุ่มก็มีการระดมมวลชนที่มีจุดยืนเดียวกันเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มมีการแบ่งงานกันทำตามแต่ศักยภาพและความพร้อมของแต่ละบุคคลร่วมกันเรียกร้องในขอบเขตที่เหมาะสมเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมนั้นคือโดยมีรายละเอียดขององค์ประกอบที่เป็นเงื่อนไขที่สำคัญ ดังนี้ (ประภาส ปันตบแต่ง, 2552)

การรวมกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมการเมืองถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีความสำคัญอย่างยิ่งในประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยและในระบอบการเมืองสมัยใหม่การไม่ยอมรับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยากมาก วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นตัวกำหนดลักษณะของพฤติกรรมทางการเมืองซึ่งวัฒนธรรมทางการเมือง ส่วนสำคัญจะมาจากกระบวนการกล่อมเกลางานสังคมสอดคล้องกับ นฤมล ทับจุมพล (2543) กระบวนการสร้างประชาธิปไตยในระดับรัฐและระดับรากหญ้าล้วนต้องอาศัยเงื่อนไขต่าง ๆ เช่น เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สถาบันทางการเมืองหลักประกันทางรัฐธรรมนูญและเงื่อนไขอื่น ๆ เช่น เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สถาบันทางการเมืองหลักประกันทางรัฐธรรมนูญและเงื่อนไขอื่น ๆ โดยเฉพาะวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) การมีประชาสังคม (Civil Society) ที่เป็นประชาธิปไตย ดังนั้นการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจต่อการพัฒนาประชาธิปไตยว่ากลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองมีวัฒนธรรมการเมืองแบบใด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิจัยวัฒนธรรมการเมืองของกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีความคิดทางวัฒนธรรมการเมืองรูปแบบใดและแนวทางในการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือลักษณะสำคัญของประชาธิปไตยประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจโดยประชาชนและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชนการใช้อำนาจทางการเมืองโดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและเป็นผลในการที่จะผลักดันนโยบายของรัฐบาลนำไปกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศทั้งในทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคมประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นถือเป็นการปกครองโดยประชาชนและเพื่อประชาชนบทบาททางการเมืองของประชาชนในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจโดยประชาชนจึงเป็นหัวใจของระบบนี้ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่อำนาจในการปกครองของรัฐบาลมาจากการยินยอมของประชาชนส่วนใหญ่การยินยอมนี้แสดงออกโดยการดำเนินการให้ประชาชนได้รับและใช้อำนาจโดยสม่ำเสมอเสรีและเท่าเทียมโดยตัวชี้วัดของความเป็นประชาธิปไตย และยังเป็น การควบคุมการบริหารงานของรัฐบาลให้มีความโปร่งใสและมีความรับผิดชอบต่อประชาชนซึ่งเท่ากับเป็นการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล, 2549) การสร้างและพัฒนาประชาธิปไตยนี้รวมถึงเอาขั้นตอนต่างๆ ที่เรียกว่าการเปลี่ยนแปลงไปสู่ประชาธิปไตยเสรีหรือประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ และการเป็นปึกแผ่นพัฒนาประชาธิปไตยที่อธิบายถึงกระบวนการทั้งหมดของการเปลี่ยนระบอบการปกครองตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงสิ้นสุดสมบูรณ์ กล่าวคือตั้งแต่การสิ้นสุดของระบอบเผด็จการจนถึงการสร้างให้มั่นคงและลงปฏิญญาของประเทศประชาธิปไตยใหม่ (New Democracies) การสร้างและพัฒนาประชาธิปไตยนี้รวมถึงเอาขั้นตอนต่างๆ ที่เรียกว่าการเปลี่ยนแปลงไปสู่หรือการเปลี่ยนสู่ (Transition) ประชาธิปไตยเสรีหรือประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ และการเป็นปึกแผ่น (Consolidation) ที่ตามมาผลที่ได้รับก็คือระบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบทางระเบียบวิธีที่จำเป็น คือการมีการเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอการมีกลไกทางสถาบันที่คอยตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจบริหารการมีหลักประกันซึ่งสิทธิมนุษยชนวิวัฒนาการของมนุษยชนที่จะมีการสร้างขึ้นมาใหม่และวัฒนธรรมทางการเมืองที่สนับสนุนชีวิตทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (วิสุทธิ์ โพธิ์แทน, 2550)

กระบวนการสร้างและพัฒนาประชาธิปไตยไว้ว่าคำว่าสร้างและพัฒนาประชาธิปไตยในที่นี้มาจากภาษาอังกฤษคำว่า “Democratization” เป็นกระบวนการเปลี่ยนผ่าน หรือขั้นตอนการสร้างและพัฒนาประชาธิปไตยรูปแบบใหม่รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐบาลและหน่วยงานที่ไม่ใช่ของรัฐหรือรัฐบาล ทั้งทั้งประเทศมีความเชื่ออย่างจริงจังว่าการแก้ปัญหาความขัดแย้งทั้งหลายต้องทำภายใต้กฎหมายได้ระเบียบวิธีและโดยสถาบันต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยกระบวนการประชาธิปไตยดังกล่าวการสร้างและพัฒนาประชาธิปไตยให้มั่นคงได้นั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดก่อนอื่นคือการเป็นรัฐเอกราช เพราะ ประชาธิปไตยเป็นรูปแบบหนึ่งของการปกครองรัฐแล้วต้องมีเงื่อนไขที่ควบคุมซึ่งกันและกันและสัมพันธ์ซึ่งกันและกันกลายเป็นสังคมการเมืองที่เข้มแข็ง (วิสุทธิ์ โพธิ์แทน, 2550)

เครื่องมือวัดอย่างหนึ่งที่นิยมนำมาใช้ในการวัดความเจริญของประเทศชาติ คือกระบวนการทางการเมืองการปกครองที่จะเป็นภาพสะท้อนถึงการพัฒนาประชาธิปไตยได้ในระดับหนึ่งที่น่ามาประเมินการพัฒนาประเทศและกระบวนการของการพัฒนาประชาธิปไตยโดยพิจารณาองค์ประกอบ/ตัวชี้วัดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพการพัฒนาประชาธิปไตย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาประชาธิปไตยเสรีนั้นเป็นสิทธิสากลเมื่อผู้มากลุ่มรับผิดชอบผู้ตามซึ่งเลือกเขาความรับผิดชอบในการพัฒนานี้จึงเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาซึ่งเรียกว่าทรัพย์สินในการพัฒนา ซึ่งหมายรวมถึงความรับผิดชอบขององค์การอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยและทำให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตยแม้แต่กรณีประเทศยังไม่เป็นประชาธิปไตย ในการดำเนินงานก็จะหายไปเมื่อความเป็นอิสระหายไปสิทธิต่าง ๆ ก็จะหายไปด้วย ทำให้คนขาดเสรีภาพซึ่งเป็นพื้นฐานของการเป็นพลเมืองสมัยใหม่การขาดเสรีภาพเช่นนี้อาจทำให้เกิดการต่อสู้การที่จะทำให้การตัดสินใจทางการเมืองจะตกเป็นของคนทุกคนเท่าเทียม

กันทางการเมือง (Political Equality) ต้องมีการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองด้วยการดำเนินชีวิตของประชาชนที่มีการยอมรับสิทธิและเสรีภาพความสำคัญและประโยชน์ในด้านต่างๆ ซึ่งกันและกันโดยมีเหตุผลเป็นเครื่องนำทางเพื่อความผาสุกร่วมกันทั้งนี้เพื่อต้องการให้บุคคลมีเสรีภาพในการปกครองตนเองมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพการเป็นเจ้าของทรัพย์สินการใช้ทรัพย์สินการศึกษาการสัมพันธ์ติดต่อกันการเลือกนับถือศาสนาและการใช้ชีวิตตามความพอใจของตนเองสิทธิทางการเมือง (Political Rights) ตามกฎหมายการปกครองสูงสุดของประเทศนั้นๆ จะต้องตระหนักถึงสิทธิพลของความเป็นพลเมืองที่เท่าเทียมกันในการแสดงความคิดเห็นและการเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองทุกระดับที่ถูกต้องชอบธรรมตามกฎหมาย (Legitimacy) โดยที่รัฐมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกในการแสดงออกความคิดเห็นต้องเน้นการปกครองท้องถิ่นที่โปร่งใสและความถูกต้องของกฎหมายในการบริหารการปกครองสร้างประชาชนให้เข้ามีส่วนร่วมโดยตรงด้วยความเสียสละและความรับผิดชอบ การรวมกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมการเมืองประชาชนทุกคนมีอิสระบนพื้นฐานของความเป็นพลเมืองที่สิทธิทุกประการในการแสดงออกของตนเองทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมโดยมิให้ผู้อื่นเดือดร้อนและไม่ขัดต่อกฎหมายซึ่งเป็นหลักพื้นฐานในการได้มาซึ่งสิทธิเสรีภาพที่ถูกต้องชอบธรรมประชาชนทุกคนมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพใดๆ ในขอบเขตของกฎหมายไม่ถูกรบกวนโดยผู้อื่นเคารพและไม่ละเมิดในสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของผู้อื่น ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันทางด้านกฎหมาย เศรษฐกิจ และสังคม (สมบัติ อารังธวัช, 2554)

คำถามการวิจัย

- 1) วัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยจะเป็นอย่างไร
- 2) วัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยมีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร
- 3) วัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตย ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยจะมีลักษณะเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่และการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
- 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมและการพัฒนาประชาธิปไตยจากความคิดเห็นของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย

- 1) ขอบเขตด้านเนื้อหา (The Scope and Content) ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาในประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตย
- 2) ขอบเขตด้านพื้นที่ (The Scope and Area) การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
- 3) ขอบเขตด้านระยะเวลา (The Scope and Period) การวิจัยครั้งนี้มีแผนการดำเนินงานศึกษาวิจัยตลอดโครงการฯ ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2560 ถึง เดือน พฤษภาคม 2561
- 4) ขอบเขตด้านประชากร (Population and Sample)
ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป
กลุ่มตัวอย่าง (Sample) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนในการตอบแบบสอบถาม ดำเนินการคัดเลือกจากประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ Yamane (1973) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 317 รายซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)
กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนในการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะจงซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกจากนักการเมืองและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์จำนวน 10 ราย

ขั้นตอนการวิจัย

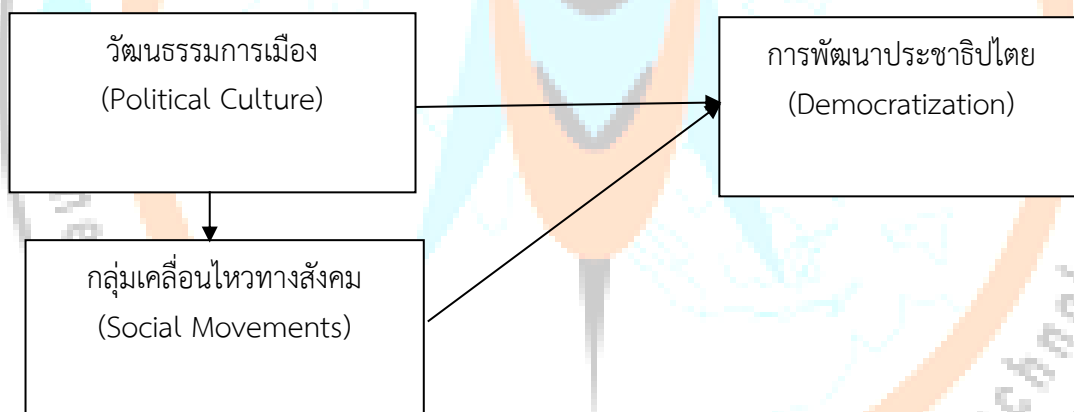
การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Research) ประกอบกัน 2 ประเภท ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัยและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนการวิจัย 5 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การออกแบบการวิจัย (Research Design)
- ขั้นตอนที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and sample)
- ขั้นตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research Tool)
- ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)
- ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ประโยชน์เชิงวิชาการผลจากการวิจัยจะก่อให้เกิดองค์ความรู้ หรือความรู้ทางวิชาการใหม่ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการศึกษา ค้นคว้างานวิจัยด้านวัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตย
- 2) ทำให้ได้ข้อค้นพบที่เกี่ยวกับระดับวัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมของชนประชาชนต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 3) ทำให้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมและการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย
- 4) ทำให้ได้รูปแบบความสัมพันธ์วัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทยที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งจะทำให้ได้แนวทางในการศึกษาวิจัยในเชิงการพัฒนาประชาธิปไตย ต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

สรุปผล

ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 317 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (55.8 %) สถานภาพสมรส (47.3 %) ระดับการศึกษามัธยมศึกษา (40.1 %) อายุ 31-40 ปี (38.2 %) และอาชีพพนักงานเอกชน (21.1 %)

1) การสังเคราะห์องค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองจากการศึกษา การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าองค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมือง โดยมีองค์ประกอบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองกับการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตย วัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) ($\bar{X}=3.37$) จำแนกรายด้านมีค่ามากที่สุด คือ ด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบไพร่ฟ้า ($\bar{X}=3.71$) รองลงมา ด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบคับแคบ ($\bar{X}=3.63$) รองลงมาอีกด้านสมาชิกของสังคมการเมือง ($\bar{X}=3.59$) และด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X}=3.54$) ตามลำดับ

2) การสังเคราะห์องค์ประกอบของกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคม จากการศึกษา การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าองค์ประกอบของกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคม ประกอบด้วย มีองค์ประกอบทางด้าน ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น

ที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตย กลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movements) ($\bar{X}=3.48$) จำแนกรายด้านมีค่ามากที่สุด คือ ด้านการกระทำการรวมหมู่ที่มีจุดมุ่งหมาย ($\bar{X}=3.57$) รองลงมา คือ ด้านการระดมมวลชน ($\bar{X}=3.54$) ด้านการกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัว ($\bar{X}=3.44$) และด้านความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างกลุ่มสังคม ($\bar{X}=3.38$) ตามลำดับ

3) การสังเคราะห์องค์ประกอบของพัฒนาประชาธิปไตย จากการศึกษา การสังเคราะห์องค์ประกอบของการพัฒนาประชาธิปไตยประกอบด้วยทางด้านการพัฒนาประชาธิปไตยโดยมีองค์ประกอบทางด้านค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตย (Democratization) ($\bar{X}=3.47$) จำแนกรายด้านมีค่ามากที่สุดคือ ด้านความถูกต้องชอบธรรมทางกฎหมาย ($\bar{X}=3.62$) รองลงมา คือ ด้านสิทธิเสรีภาพ ($\bar{X}=3.47$) ด้านสิทธิทางการเมือง ($\bar{X}=3.41$) และด้านความเสมอภาคทางการเมือง ($\bar{X}=3.37$) ตามลำดับ

ดังนั้นระดับของวัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก

ผลการศึกษาความสัมพันธ์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์วัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

1) จากการศึกษา ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยวิธีการของ Pearson's Product Moment Correlation ของตัวแปรวัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมและการพัฒนาประชาธิปไตย พบว่ามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่า r ระหว่าง .631 ถึง .756 และอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัฒนธรรมทางการเมืองและกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า $r = .756$

วัฒนธรรมทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า $r = .631$

กลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมและการพัฒนาประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า $r = .684$

สรุปได้ว่าตัวแปรหลักทั้งสามตัวแปรมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยเรียงลำดับคู่ที่มีความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ วัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมมีค่า $r = .631$ รองลงมา คือ กลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมกับพัฒนาประชาธิปไตย สังคมมีค่า $r = .684$ วัฒนธรรมทางการเมืองและการพัฒนาประชาธิปไตย มีค่า $r = .631$ และตามลำดับ

2) จากการศึกษา พบว่าตัวแปรย่อยและตัวแปรผลมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หรือค่า r ระหว่าง .434 ถึง .700 ทั้งนี้มีคู่ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดและน้อยที่สุดต่อไปนี้

คู่ตัวแปรการด้านสมาชิกของสังคมการเมือง: D44 และด้านการกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวการกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัว : H88 มีความสัมพันธ์กันปานกลางเมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างคู่ตัวแปรอื่น โดยมีค่า $r = .434$ แต่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คู่ตัวแปรด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบค้ำคืบ: A11 และด้านการระดมมวลชน B22 มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันระดับมากที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับความสัมพันธ์ระหว่างคู่ตัวแปรอื่น โดยมีค่า $r = .700$

ตัวแปรย่อยทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linear) ไปในทิศทางเดียวกันกับตัวแปรผลการพัฒนาประชาธิปไตย (Democratization) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยมีค่า r อยู่ระหว่าง .473 ถึง .592 ตามลำดับ

ผลการศึกษาผลการวิเคราะห์สมการพหุคูณ วัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

1) จากผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณพบอิทธิพลของตัวแปรพยากรณ์จำนวน 5 ตัวแปรที่มีอิทธิพลร่วมกันต่อตัวแปรตามการพัฒนาประชาธิปไตยของประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประกอบด้วยอิทธิพลของตัวแปรการด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบค้ำคืบด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบไพร่ฟ้าด้านการกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวด้านการกระทำการรวมหมู่ที่มีจุดมุ่งหมายและด้านการระดมมวลชนตามข้อค้นพบต่อไปนี้

2) จากผลการวิเคราะห์ พบว่า มีตัวแปรอิสระจำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัว (H88) ด้านด้านการระดมทุนที่มีจุดมุ่งหมาย (E55) ด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบค้ำคืบ (A11) ด้านด้านการระดมมวลชน (F66) ด้านด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบไพร่ฟ้า (B22) ได้ร้อยละ 33.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่า $F = 67.198$ ทั้งนี้ตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 5 ตัวแปร โดยมี Durbin-Watson = 1.700 ซึ่งน้อยกว่า 2.5 ถือว่ามีค่าคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน ตามข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณเพื่อนำผลการวิเคราะห์ไปสร้างสมการพยากรณ์ และรูปแบบการพัฒนาต่ออย่างไรก็ตามพบว่าตัวแปร 3 ตัว ที่ไม่ปรากฏในผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณประกอบ ด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบมีส่วนร่วม (C33) ด้านสมาชิกของสังคมการเมือง (D44) ด้านความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างกลุ่มสังคม (G77) เพราะฉะนั้นส่งผลให้วัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยมีทั้งจุดแข็ง (Strength) และจุดอ่อน (Weakness) ดังจะได้อธิบายในลำดับ

เพราะฉะนั้นตัวแปรอิทธิพลของวัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) จากผลการวิเคราะห์กลุ่มตัวแปรวัฒนธรรมทางการเมือง (SC) ซึ่งมีอิทธิพลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยมีองค์ประกอบย่อยประกอบด้วย ด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบค้ำคืบ (A11) ที่สามารถพยากรณ์ตัวแปรตาม (DM) ได้ร้อยละ 13.6 ด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบไพร่ฟ้า (B22) ที่สามารถพยากรณ์ตัวแปรตาม (DM) ได้ร้อยละ 12.9 กลุ่มตัวแปรวัฒนธรรมทางการเมือง (SC) ซึ่งมีอิทธิพลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ได้ร้อยละ 26.6 ซึ่งตัวแปรย่อยทุกตัวมีสัมประสิทธิ์พยากรณ์ตัวแปรการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

4) จากผลการวิเคราะห์กลุ่มตัวแปรกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคม (SM) ซึ่งมีอิทธิพลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยมีองค์ประกอบย่อยประกอบด้วย ด้านการระดมทุนที่มีจุดมุ่งหมาย (E55) ที่สามารถพยากรณ์ตัวแปรตาม (DM) ได้ร้อยละ 18.7 ด้านการระดมมวลชน (F66) สามารถพยากรณ์ตัวแปรตาม (DM) ได้ร้อยละ 18.3 ด้านการกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัว (H88) ได้ร้อยละ 26.9 กลุ่มตัวแปรกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคม (SM) ซึ่งมีอิทธิพลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ได้ร้อยละ 48.3 ซึ่งมีสัมประสิทธิ์พยากรณ์ตัวแปรการพัฒนาประชาธิปไตยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย .01

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลพยากรณ์เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยนั้นยังพบองค์ประกอบที่กลายเป็นจุดด้อยของวัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ด้านวัฒนธรรมการเมืองแบบมีส่วนร่วม (C33) ด้านสมาชิกของสังคมการเมือง (D44) ด้านความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างกลุ่มสังคม (G77)

ดังนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนของตัวแปรต้นทั้งสองตัวแปร

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้สามารถทำได้ในระดับหนึ่งจึงควรมีการขยายขอบเขตให้กว้างขวางออกไปอีก ดังนี้

1) การศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองกับกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่ส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตย โดยมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย พร้อมทั้งเข้าใจระบบการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยอาจจะต้องมีการศึกษากลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมของประชาชนของแต่ละบุคคลว่ามีกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมแบบไหนการนำกระบวนการเสวนาสาธารณะมาใช้ในการเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้กับประชาชน ถือเป็นวิธีการที่มีความเหมาะสมกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยเพราะมีความเป็นธรรมชาติสร้างความสนิมสนมเป็นกันเองกับประชาชนในพื้นที่และสามารถเข้าถึงประชาชนกลุ่มเป้าหมายโดยไม่ต้องรบกวนเวลาทำมาหากินของประชาชนและเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้อย่างอิสระเสรี ควรส่งเสริมให้มีการเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยในเชิงเนื้อหาที่เป็นหลักการของระบอบประชาธิปไตยมากกว่าการให้ความรู้ความเข้าใจในเชิงรูปแบบกับประชาชนเพราะการพัฒนาประชาธิปไตยที่แท้จริงไม่ได้อยู่ที่รูปแบบหรือโครงสร้างแต่อยู่ที่การปลูกฝังให้ประชาชนและเยาวชนมีจิตสำนึกมีวิธีคิดและวิธีการดำเนินชีวิตที่เป็น

ประชาธิปไตยจึงเหมาะสมในกาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับประชาชนในพื้นที่ดำเนินการเป็นกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมของเขาเป็นอย่างดีไม่มีลักษณะอย่างร้ายสอคล้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองหรือไม่ความเชื่อของแต่ละบุคคลเป็นอย่างดี

2) การศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างออกไปตามลักษณะทางสังคม เช่นกลุ่มอาชีพกลุ่มเพื่อนร่วมงาน กลุ่มรายได้ระดับการศึกษาสถาบันครอบครัวทางสังคมอันจะเป็นประโยชน์ในการศึกษากระบวนการเรียนรู้ผ่านเกมเพื่อปลูกฝัง ค่านิยมประชาธิปไตยของโครงการเสริมสร้างประชาธิปไตยนั้นควรมีการเสริมสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยภายในครอบครัว เพราะสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่มนุษย์ได้รับการปลูกฝังจนเกิดเป็นทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมให้แก่สมาชิกใน ครอบครัวด้วยวิธีการให้การศึกษาและอบรมสั่งสอนให้ลูกมีวิถีคิดและวิถีชีวิตที่เอื้ออำนวยต่อการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย รู้จักสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของตนเองมีความอดทนอดกลั้น มีระเบียบวินัย รู้จักเคารพกฎหมายรู้จักการปรับตัว เข้ากับสภาพแวดล้อมของสังคมหรือการอยู่ร่วมกับคนอื่น เป็นคนที่มีเหตุผล มีความรับผิดชอบ รู้จักการพัฒนาตนเองยอมรับ เสี่ยงข้ามมาก รู้จักการประนีประนอม รับผิดชอบ ความคิดเห็นถือเป็นกระบวนการที่ทำให้ประชาชนได้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับ ค่านิยมประชาธิปไตยที่ถูกต้องส่งผลทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจและนำไปปรับใช้ได้จริงในการดำเนินชีวิตประจำวันของ ประชาชนจากการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมที่มีความเชื่อทางการเมืองมีอุดมการณ์ทางการเมืองกับการพัฒนา ประชาธิปไตยกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของประชาชนผ่านสื่อ ต่างๆ

3) ควรมีการปลูกฝังค่านิยมทัศนคติทางการเมืองให้เป็นประชาธิปไตยและวัฒนธรรมทางการเมืองที่เป็น ประชาธิปไตยที่ถูกต้องและเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย วัฒนธรรมประชาธิปไตยที่มีอยู่ของสังคมไทยมีลักษณะโครงสร้าง ทางสังคมจารีตประเพณีความเชื่อเรื่องชนชั้นระบบอุปถัมภ์ที่อยู่ภายใต้ร่มโพธิ์ร่มไทรของผู้มีอำนาจ จนประชาชนเกิดการ รวมกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมและการพัฒนาประชาธิปไตยควรมีการศึกษาวิจัยการรวมกลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมของ ประชาชนโดย ที่ศึกษาว่าประชาชนมีการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบไหน มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไหนและประชาชน มีความเข้าใจระบอบการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยมากน้อยแค่ไหนถูกใครนำพาหรือไม่เพื่อจะเป็นการพัฒนา ประชาธิปไตยของประเทศไทยและเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากขึ้น ต่อๆ ไป

รายการอ้างอิง

- กรภัค จ่ายประยูร. (2549). *การนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อเสริมพลังอำนาจภาคประชาชนด้านความเป็น ประชาธิปไตย*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา, ภาควิชานโยบายการ จัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2557). *บทบาทสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับพรรคการเมืองใน การพัฒนาประชาธิปไตย : ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไข*, ประจักษ์คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน 25
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2550). *สถิติสำหรับงานวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- เกรียงศักดิ์ ราชโคตร. (2552). *การเมืองการปกครองของไทย*. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก.
- เกษียร เตชะพีระ. (2547). “วัฒนธรรมการเมืองอำนาจนิยมแบบเป็นปฏิปักษ์กับการปฏิรูปภายใต้ระบอบทักษิณ” ใน *อุ้มทนาย สมชาย นิละไพจิตร: บทสะท้อนวัฒนธรรมอำนาจนิยมในสังคมไทย* (สมชาย หอมลออ, บก). กรุงเทพฯ: คณะทำงาน ปกป้องนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน.
- จรัส สุวรรณมาลา. (2551). *คู่มือการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณสำหรับสมาชิกวุฒิสภา*. กรุงเทพฯ: สถาบัน พระปกเกล้า.
- จรัส สุวรรณมาลา. (2550). *วัฒนธรรมการเมืองท้องถิ่นในประเทศไทย*, วารสารสถาบันพระปกเกล้า, 5 (3).
- จุมพล หนิมพานิช. (2548). *พัฒนาการทางการเมืองไทย: อำมาตยาธิปไตยธนาธิปไตยหรือประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2553). *วัฒนธรรมทางการเมืองและการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย*, วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 1(1).
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2552). *การเมืองไทยและประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: มิสเตอร์ก๊อปปี้.
- วีระศักดิ์ จินารัตน์. (2557). *การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน*, วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยี อีสเทิร์น, 11 (2) .

- แหวดดาว พรหมเสน. (2554). *การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ*. วารสารมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลอีสาน, ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2554, หน้า 95 – 102.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2554). *นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ* - สมบัติ อารังธัญวงศ์ พิมพ์ครั้งที่ 22/2554.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2551). *ปัจจัยภูมิหลังวัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้เยาวชนไทย*, รายงานวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2549). *การเมืองไทย*. กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม.
- Almond, G. A. (1956). "Comparative Political System". *Journal of Political*. 18. (August): 398.
- Almond, G. A., & Verba S. (1965). *The Civic Culture*. Boston: Little, Brown and Company Inc.
- Almond, G. A., & Powell, B.G. (1976). *Comparative Politics: A Development Approach*. Boston: Little Brown and Company.
- Almond, G.A., & Powell, B.G. (1980). *Comparative Political Today: A View*. Boston: Little Brown and Company.
- Albert, C. (1966). *Resistance, Rebellion and Death*. New York: Alfred A. Knopf.
- Anirudh, K. (2008). *Poverty, Participation, and Democracy: A Global Perspective*. New York: Cambridge University Press. 189 p.
- Beckers, S. (2007). *Political Culture: differences in East and West Germany*, Thesis of Oregon State University.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*, Third Edition, New York: Harper and Row Publication.